

SIAIP IR TAIP

Rašo V.

Siaip ir Taip
 Devynių demokratinių valstybių konferencija Londone, galiausiai, sutvarkė vakarų Vokietijos apginklavimą ir įjungimą į frontą, gintis prieš raudoną imperializmą. Vokiečiai negamins atominių ar cheminių ginklų.

Prancūzijoje, kaip sovietų šnipas, areštuota sekretorius vyriausio apsigynimo Tarybos, Jean Mons. Tas dar sykį įrodė, kad komunistai turi šnipų demokratijose aukščiausiose vietose.

Važias Europos ir Amerikos karo spēkoms Europoje, gintis prieš Maskvą, generolas Guentheris raportavo Prezidentui Eisenhoweriui, kad rusai, jei dabar pultų, tai užimtų Europą, bet karą prarastų, nes demokratijų pajėgumo nepervirsintų. Generolas mano, tačiau, kad karo nebus.

Pralotas Balkūnas skelbia, kad Bendras Amerikos Lietuvių Fondas (BALFas) per 10 metų surinko \$1,470,088.35 aukų, kurių \$563,832.70 yra lietuvių aukos. Daiktais surinkta už \$2,437,782.16. Administracijos išlaidos buvusios \$433,598.78, 12-tas pajamų nuosimtis, kas nėra daug. Lietuviai geriau savo fondą tvarkė, negu kai kurie amerikonių fondai.

Lietuviai dalyvavo Omaha, Nebr. šimto metų miesto sukaktyje paruošdami savo tautinių dainų ir šokių veikalą "Žiedas, kurio žieško pasaulis". Veikalas rodytas dasyk.

Anglijoj veikia 17-ka lietuviškų organizacijų. Didžiausia Lietuvių Sąjunga, su 40 skyrių ir tūkstančių narių. Yra dvi parapijos ir du kunigai. Pastebima, kad dypukai, praturtėję, šalinasi nuo lietuviškos veiklos.

Waterburio lietuviai suruošė pikniką paremti per septynius metus vedamą Dr. Colney lietuvišką radijo programą.

Maskvoje vyksta žemės ūkio paroda, kurioje bolševikai rodo, ko geriausio turi. Europos Reuters žinių agentūra skelbia Maskvos korespondento šitokią žinią: "Baltijo valstybių paviljonuose į akis metasi puikus gaminių apdirbimas, kuris pastebimai geresnis, negu daugelyje kitų paviljonų. Stebina latvių pramonės gaminiai, ypač telefono, radijo ir elektrinių reikmenų srityje."

Antro pasaulinio karo metu žuvo 22 milijonai žmonių, sužeista 34 milijonai ir pusė.

Žydų organizacijos Amerikoje Amerikos Kongreso komisijai įteikė raportą, pagal kurį, sako, Sovietų Rusijoje ir jos okupuotose kraštuose praėjusio karo metu be žinios dingo 3 milijonai žydų.

Visame pasaulyje dabar 112,728 katalikų kunigai, kurių 18,178 Amerikoje, 14,917 Italijoje. Vienolių esama 271,500, Daugiausia jezuitų — 32,000, po to, pranciškonų — 25,000.

Demokratų partijos galva, Adlai E. Stevensonas kalboje Detroite nurodė, kad prie republikonų Amerikos pramonės atslugo, kuomet Sovietų Rusijoj nematoma jokio atslūgimo. Sako, pasaulis lygina Amerikos gamybą ir Rusijos ir daro savas išvadas.

BOSTON, Mass. — Harrington & Richardson Arms kompanija pasirašė kontraktą už \$16,670,000 išdirbimui M-1 Garand šautuvų ginkluotom uėgom.

Nr. 38

WORCESTER, MASS., Spalio (Oct.) 8, 1954

Vol. XXXVI

ALIJANTŲ JĖGOS IŠVYKSTA IŠ TRIESTO

TRIESTAS. — Alijantų jėgos pradėjo išvažiuoti iš Triesto, sunkvežimiais į Leghorn. Iš pradžių, buvo išvežta atsargos ir sykiu tiktai trylika vyrų. Sekančiomis dienomis išvyks vis daugiau okupacijos kareivių iki visa Jungtinių Valstybių jėga, iš 4,000, bus evakuota, laike 3 savaitių. Dar britai nepasirošę, jų 2500 kareiviai pradės išvykti tiktai praėjus kelioms dienoms.

Paskutinių dienų nepaprastiesiems įvykiams praėjus, Triesto žmonės susirūpino apie ateities problemas. Svarbiausios problemos yra ekonomiškos, surištos su Triesto ir to uosto pramoninių galimybe palaikyti miestą

gyvą ir turtingą. Tas daugiausia priklausys nuo italų autoritetų, kokius žingsnius jie ims įsteigt laisvą Triesto uostą, su sitariant su Jugoslavija, Austria ir kitais kraštais, norinčiais pasinaudoti tos prielaukos lengvatomis. Nežiūrint kas bus daroma, aišku, kad Triestas nukentės nuo kokios nors ekonomiškos krizės tuojaus, iš prižasties Jungtinių Valstybių ir britų okupacijos kareivių išvykimo ir Alijantų Militariškos Vyriausybės pasitraukimo. Tūkstančiai žmonių neteks savo darbų; uosto ekonomija nebus remiama Jungtinių Valstybių ir britų kareivių, kurie išleidžia dideles sumas pinigų.

Rusų Povandeniniai Laivai Kinijos Vandenyse

LONDON. — Rusija perkėlė 20 submarinų iš Baltikos Jūrų į Pacifiko vandenius netoli Komunistiškos Kinijos Mandžurijos pakraščio. Submarinai buvo išsiųsti nuo sovietų bazių Baltikoje. Tokios žinios sukėlė įtarimus, kad šie veiksmai sujungti su komunistų grasinimais "išlaisvinti" Formosą ir nacionalistų salas.

Sovietuose ir elgetos — profesionalai

Sovietai randa atsakymą kiekvieną klausimą. Kai maskviečiai Lietuvą grobė, šaukė: mes atvežėme grūdų baudaujančiai tautai. Kai lietuvius išnaudoja, prisipyre aiškina, jog reikia "sovietinę tėvynę" stiprinti — priešin atsipirkti. Kremlui kiekvienas yra priešas, kuris nori talkininkauti pavergtas tautas išlaisvinti.

Kodėl Sovietuose moterys verčiamos dirbti pačius sunkiausius darbus? Maskvatuoj atsauna: jos turi lygias teises su vyrais.

Jei kas paklaus: "Kodėl žmonės gausiai lanko bažnyčias", sovietinis agentas tuoj paaiškina: "Musų krašte yra tikėjimo laisvė".

Ir jei svetimšalis paklaustų, kodėl Maskvoje ir kituose sovietiniuose miestuose tiek daug elgetų, paskubomis būtų atsaunama: — jie profesionalai. Tiems profesionalams priklauso ne vien rankas ištiesę, bet darbininkai ir kolchozininkai.

Ir jei prireiktų sovietinį rojų trumpai pavadinti, geriausia tiktų: elgetų karalystė. Tas elgetas jūs matysite Stalinabade, tadžikų

Baltų Demonstracijos

WASHINGTON, D. C. — Pirmadienį įvyko demonstracijos sostinės mokyklose, kada baltieji studentai protestavo už priėmimą negrų studentų į jų klases. Baltimorėje keli šimtai studentų maršavo gatvėse, kur derynias mokyklos išreiškė protestus. Tyrinėjant demonstracijas ne kartą buvo susekta, kad suaugusieji jas pradėjo ir sukurstė. Washingtono planas užbaigimui rasių atskyrimus mokyklose suteikė vilties pareiškimą nuo prezidento Eisenhower ir kitų, kad taptų pavyzdžiu visom kitom mokyklom.

sostinėje, kai jauna moteris su kūdikiu rankoje ties jum ranką. Jūs užtiksite Kijeve, Lenino gatvėje, ties milžiniška krautuve, kai eileje susėdusios moterys, rodydamos skuduruose įvyniotus vaikus, prašys kapeikos. Jūs eisite vieno ar kito sovietinio miesto gatvėmis ir rasite tą patį biednumo žiedą — šaukiančius kapeikos. Jie turi savo paskirties vietą elgetauti. Tiflise slankioja prie ortodoksų bažnyčios ir pagrindinėmis gatvėmis. Kijeve elgetų šešėliai supa Andriejevskio katedrą, ar vėl telkiasi prie Lavros, buvusios ukrainiečių seminarijos, kuri yra Kijevo centre. Tie nelaimingi šešėliai slenka Ševčenkos ir Lenino gatvėmis ukrainiečių coctinėje.

Maskvoje daug yra elgetų susitelkimo vietų. Tačiau svarbiausia — prie žydų sinagogos, kai kurių bažnyčių, ir net juos užtikti galima pagrindinėse gatvėse.

Sovietai sugebėjo išgarsinti savo ikrą ir vodką, atsižymėti nepaprastu išūlumu taikos vardu svetimose žemėse neramumus keldami, tačiau vargšė "matuška" Rusija ir šiandieną tebėra elgetų, nors ir profesionalų, šešėlyje.

Visa Kinija Sukiltų Prieš Sovietus

TAIPEH, Formosa. — Prezidentas Čiang Kai-šek pareiškė ketvirdienį, jo armijos nugalėtų Rusiją, jei ji įsikiltų į bile nacionalistų puolimą Raudonosis Kinijos delto, kad kiniečiai žmonės sukiltų kovoti sovietus. Prezidentas Kai-šek pranašavo, tas pats likimas lauktų Rusijos, jei užkluptų Japoniją — visa tauta pakiltų prieš užpuolikus. Buvo minėta, kad N. S. Krushchev, Sovietų Komunistų Partijos centralinio komiteto sekretorius, Peipinge pereitą savaitę tvirtino, kad Rusija remis planus puolimui prieš Formosą. Čiang aiškino, kad sovietai prieš 30 metų pradėjo lavinti ir įrengti kiniečius komunistus, kad jie galėtų padėti Rusijai nugalėti visą kraštą. Nors atrodo, kad žmonės yra po Kiniečių Komunistų Partija, bet tikruoj jie yra po Sovietų Rusijos kontrole. Sovietų Unija dar vis pasislėpusi valdo Kiniečių Komunistų Partiją ir kada ji išeis viešai, mobilizuos karius ir kovos su mūsų nacionalistų armija, Kiniečiai pakils ir kovos prieš rusus. Rusija niekuomet negalėtų pergalėti mus kovoje ant kiniečių žemes.

Triesto Paktas Pasirašytas

LONDONAS. Italija ir Jugoslavija, po devynių metų ginčų kam Triesto uostas turėtų priklausyt pasirašė anglų amerikonių paremtą sutartį padalinant šį strategišką plotą. Sutartis padalina tą Adriatikos pakraščio juostą, tarp Italijos ir Jugoslavijos. Paktas taipgi leidžia iškelti 4,000 amerikonių ir 3,000 britų kareivių iš Triesto, baigiant devynių metų okupaciją. Italijos ambasadorius Manlio Brosio ir Jugoslavijos ambasadorius Vladimir Valebit pasirašė sutartį, kurią garantuoja Jung. Valst. ir Anglija. Sutartis padalina laisvą Triesto teritoriją įsteigtą 1947 m. Italijos taikos sutarties, pagal Jugoslavijos laikomos Zone B ir Zone A, kuri buvo okupuota anglų-amerikonų kareivių. Jugoslavija pasiliko Zone B, su kelta mažų kaimų esančių arti sienos, A zonoje. Italija kontroliuos Zone A, taipgi Triesto miestą. Triesto uostas bus nepriklausomas.

Žmonės be ateities.

Vienas Amerikos lietuvis rašo: "Gyvenimas kai kada prikrečia juokų. Pirmutiniai atsiduria paskuje, o paskutiniai pasidaro pirmieji. Labai gali nutikti, kad dypukai, kurie pas mus į Ameriką atvyko visokiais diplomais apsikaisę ir visokių projektų pilnai portfeliais, turės labai mažą ateitį čia Amerikoje, nes turi perdidilę praeitį Lietuvoje. O mes, vargšai Amerikos lietuviai, kurių praeitis, sakoma, ne kokia, o ateitis abejotina, tikrai gali turėti gražią ir kilnią ateitį."

NAUJOJI POLITIKA KOLCHOZUOSE

Šiandieną neslepama, kad ne vien Rusijoje, bet ir pavergtuose kraštuose žemės ūkis yra visiškai sunykęs. Sovietinis realizmas, kurio neretai rusai giriasi, ūkiškoje srityje yra tapęs didžiausios vaizduotės padariniu. Maskva dar kartą įrodė, kad vergų darbu net ir sovietinėje valstybėje nedaug ką galima žemės ūkyje atsiekti. Jos duomenimis sunkioji pramonė Rusijoje yra pasiekusi tam tikrų laimėjimų. Geležies gamyba dabar siekia 38 mil. tonų per metus. Kas gi dedasi žemės ūkyje? Visuose pavergtuose kraštuose, kurie anksčiau buvo maisto išvežėjais, šiandien patys maisto trūksta. Lenkijoje, Rumunijoje, Vengrijoje gyvulių ir žemės ūkis yra visai sunykęs. Todėl tie kraštai negali išvežti maisto, kad ir kaip jo būtų reikalinga Rusija.

Praėjusiais metais buvęs nederlius Rusijoje privertė komunistus ieškoti išeiities. Jiems teliko vienintelis kelias už milijardus dolerių įsivežti maisto iš kitur. Todėl, pastaruoju metu Rusija veda derybas ne tik su Europos valstybėmis, bet su Australija, Naująja Zelandija ir Pietų Afrika. Visa nelaimė, kad Maskva neturi kuo mokėti už įvežtus gaminius. Tuo pat metu ji reikalinga eilės mašinų ir kitų pramonės gaminių. Štai kodėl Sovietams teliko už įvežtus gaminius auksu mokėti ar griebtis naujų būdų žemės ūkio gamybą skatinti. Tokias priemones nurodė Nikolaj Chruščiev, pažadėdamas kolchozininkams sumažinti pyliavas, leisti naudotis savu sklypu ir turėti savo gyvulius, kad nuliekamą maistą galėtų parduoti laisvoje rinkoje. Ši naujoji ūkio politika primena Lenino paskelbtąją 1921 metais ir siūlytą Nikolajaus Bucharino, kuris už komunistinės ūkio politikos kritiką buvo sušaudytas 1937 metais.

Šauksmas į kolchozininkus daugiau gaminti ir maisto likučius laisvoje rinkoje parduoti yra įrodymas apie visišką sovietinio ūkininkavimo nesėkmę. Savaime aišku, kad rusai šauks, iki galės išsigelbėti iš dabartinės ūkio suirutės. Tuos sistemas uždraudžiant sovietiniam piliečiui ne tik karvę, bet ir vištą laikyti.

Malenkovas keliais atvejais skatino, kad pramonė daugiau gamintų reikmenų vartojimui. Tas jų šauksmas nesuderinamas su generolų reikalavimu, kanuo lės vieton sviesto, nes jie nori kraštą apginkluoti gyventojų skurdo sąskaiton. Ne kuriam ki-

tam tikslui, bet apsiginklavimui sovietai reikalingi naujų mašinų, kurias užsako Vakaruose. Todėl ir vartojimų reikmenų gamyba yra gyventojų apgaulė, kaip ir žemės ūkio skatinimas.

Pramonės pažanga neįmanoma be atitinkamo žemės ūkio gamybos pakilimo. Nepamirškime, kad šiandieną 80 mil. Rusijos gyventojų yra susitelkę miestuose. Daugumas jų dirba pramonės įmonėse. Maži atlyginimai ir aukštos žemės ūkio gaminių kainos gyventojus pasmerkia skursti vos galus su galais tesuvedant.

Siems klausimams išspręsti sovietai bando pertvarkyti kolchozų sistemą ne vien savo, bet ir pavergtuose kraštuose Rusijai apginkluoti. Pavergtų tautų lenktyniavimas gamyboje yra remiamas pavergėjo, kuris ketkuria kaina nori išlaikyti tautų kalėjimą.

Kiniečiai Komunistai Pasitraukė Iš Korėjos

TOKYO. Šiaurės Korėjos radio Pyongyange, pranešė, kad Kiniečiai Komunistai baigė iškelti septynias divizijas kareivių iš Šiaurės Korėjos. Rugsėjo 15-tą, prasidėjo tarp 50,000 ir 70,000 kareivių išvykimas ir baigėsi šio mėnesio pradžioje.

NATO Susirinks Spalio 22

PARYŽIUS. — Šiaurės Atlantikos Sutarties Organizacijos (NATO) pranešė, kad sekantis ministerių susirinkimas bus laikomas spalio 22-trą ir gal 23-čią. Svarbiausias pasiūlymas aštuonių narių bus, kad vakarinė Vokietija būtų užkviesta tuojaus priklausyti.

Daugiau Tremtinių Į Vakarus

Washington — Komunistų operuojamoje uranimo kasyklose pasidauginant nelaimėm, padidėjo tremtinių bėgimai į vakarinę zoną. Buvo pastebėta, kad Rusija be pertraukos didina uranimo gamybą, savo pastangose pralenkt vakarines valstybes atomiškų ginklų lenktyne.

NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAME

Visiems geriems ir kilnios širdies "Amerikos Lietuvio" draugams, kurie atsiliepė gražiomis aukomis ir specialį laikraščio leidimo našta palengvinti vaju. Prie visų paskelbtų vardų norime su ypač didele padėka pridėti p. X, kuris vaju užbaigai prisuntė \$100, bet nenori, kad jo vardas būtų skelbiamas. Viso aukų suplaukė — \$671.00.

Visiems aukotojams širdingas ačiū!

AMERIKOS LIETUVIO leidėja—Jozefina Leonaitė

LIETUVIAI AMERIKOJE ir PASAULYJE

Trumpas Gimtadienio Progos Prisiminimas

RAŠ. POETAS A. J. JOKUBAITIS, mišrių temų kuriantojas, gim. 1887.10.18. Augstaitis, senosios kartos Lietuvos ir Amerikos lietuvių raštiskas darbuotojas, turįs išleides keletą knygų ir pasaulio viešumai dar ketina išieisti savo naujos kūrybos trijuose tomuose, kurie tebėra rankraštų, 18 d. spalio, švenčia savo gimtadienį ir kukliai prisimins 45 m. rašybos darbuotę.

Jis originalus individualas, pasiekęs sodrios buities amželio, stiprus, liauniai vikrus, kaip jaunuolis, plačios apšvietos kultūrininkas. Išsilavinęs iš Jogų mokslininkų nepaprastos manštos ir kūno kultūros tobulinės lavos, tą įgijęs iš žymiųjų Indusų mokslinčių.

Pats būdamas to labo žinovu, savo neikainuojamai vertinoms pamokoms, nešykščiai, privačiai pamokina kitus.

Svetimtaučiai, gaudami tikrą pagelbą, profesijiniu stebukladariu jį vadina.

Be to, jisyrameniskas gelininkystės, sodybininkystės arba Landscape architektas toje specialybėje. Nemažai padeda būti jam jaunuoliu ir našiu, toji profesija.

Atsilisuodamas nuo kasdienių atsakingų pareigų, suranda laiko nuotrūp, pasiaukuođavas save lietuviams kūrybiniai rašybai.

Visad artimas, draugiškai ir nuoširdžiai bičiuliškas, sveikatos ir atsparos palaikimui broliškas patarėjas, Tėvynės meilės teigėjas. Jo sielingi troškimai, kad visi lietuviai žmonės sugyventų veningai ir būtų stipriais-stambiais Lietuvos ir Lietuvystės piliečiais ir aistijos ištikimais užtarėjais.

TEVIŠKĖLĖ - NAMIŠKĖLĖ

Tėviškėlė mano jaunystos dienų, —
Sodrią tavo grožę vaizduotėj menu.
Širdies pulsas liečia prigimties jausmus,
Svetur, aukso krašte, pinu šiuos posmus.

Daug, daug išvaikščiojau naktų ir dienų,
Paukšteliu bežadziu, nebiliu einu —
Likimo pabrūžtais, dygliuotais keliais,
Ar daug dar to saiko man skirtis eit leis?

Žavių žalių girių gentero šalie, —
Kvapni medum bičių, kryželių dalie,
Kas gali atstoti grožybės tave —
Mums svetur klaikmėje, kuo bejausta save?

Tavo margos lankos, žaliukai daržai,
Kvapnios mirtos, mėtos, dievmedžiai, beržai,
Iš tomos dvelkia srove gaivinga...
Nerybotoms svajoms šalis svaiginga!

Ir čia, daug žiedelių lobyno darže, —
Ugdant auglus, mindau, žingsniuojant ežė.
Nesyk tarp erskėčių kerų užkliunu —
Mažai ką laimėjęs, — pagiežą gaunu.

Tolio slėgiais slėgtas, svetimų keliuos,
Krupsiant, kaip Našlaitis, liudėsių dygiuos.
Kaipuosis i šrautas iš žemės šventos —
Be šaknis, kam svarbus — be savos tautos? ...

Toks mažas ir menkas vargdienis esi,
Kaip kvietkas nugliamštas, vargelį tesi.
Tarp dangaus ir žemės, tarp spiečių žvaigždžių,
Kaip kurčias, paguodos žodžių negirdžiu... .

Nei kalnai nei daubos neguodžia kančioj,
Tik dilsti, pasaulio eigoj nubodžioj
Tylėsi ar šauksi! pats vienas kentėk!
Klaikios nežmonybės dar kaukę dėvėk.

Žmogus! bet ką reiški? "nieko nežinai" ...
Nustelbtas kai smilga, dingęs amžinai.
Tarsi vandens lašas jūros vandeny —
Atskira vienutė — viltim gyveni ...

Pro miglas it žvaigždžių kai aušrės šviesa —
Kai laisvė šventoji klestės su tiesa.
Kai iš miego patys tapsim dideliais,
Grįšim ir važiuosim žirgų vieškeliais.

Gimtinėj šalelėj, — po laukus savus,
Kai bitės duzgėsim po gėlių kvapus,
Ir neberekės mums Sveturėj klajot, —
Smutkelių šalelėj vėl imsims bujot.

Los Angeles, Calif.

Gliaudos namuose įvyko ateitininkų sendraugių susirinkimas. Kaip pirm. J. Kojelis pajuokavo, australiečiai baigia "užkariauti" Los Angeles lietuvius. Iš tikrųjų, susirinkusiųjų tarpe buvo gražus būrelis buvusiųjų australiečių: Dr. P. Paulinaitis su žmona, J. Tininis, ponis S. Nyerges, J. Rugeelis. Susirinkime dalyvavo pas brolių beviešis kun. J. Šeškevičius, šiuo metu besilankąs JAV-se. Iš Ateitininkų Kongreso pranešimus padarė Dalė Karaliūtė ir R. Dabšys. Apie Europos lietuvių rūpesčius ir vargus kalbėjo kun. J. Šeškevičius.

— "Lietuvių Dienų" spalio numeryje, kuris jau pasiekė skaitytojus ir platintojus, VLIKO — Lozoraičio bylos reikalu, Dr. P. Karvelio paskyrimo prie Bonnos vyriausybės klausimu ir kitais reikalais pasisako Lietuvos įgalioti ministrai Dr. St. Bačkis ir S. Girdvainis. Lietuvių vidinės taikos reikalu rašo Dr. Domas Jasaitis. Be to, tame pačiame numerje dar rašo: Dr. Julius Bielskis, Dr. C. R. Jurgela, raš. A. Landsbergis, J. Vaičiūnienė, Vl. Būtėnas ir kit. Telpa virš 50 nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo. Metinė prenumerata visame pasaulyje 4 dol. Administracijos adresas:

9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Lapkričio numeryje bus duodamas pasikalbėjimas su Lietuvių Demokratų pirm. adv. J. J. Grigaliumi; bus atžymimi lietuvių patriotinės spaudos darbuotojai; rašo. Dr. V. Dambra, prof. Dr. A. Senn, B. Babrauskas ir kiti.

— Rugsėjo 12 d. vyčiai turėjo savo susirinkimą pas Wilkus, Encino miestelyje. Keletas narių jau iš anksto pradeda ruošti vykti kitais metais į Newarko suvažiavimą ir kviesti 1956 metais visuotinį Lietuvos Vyčių suvažiavimą Los Angeles mieste. Susirinkime dail. Ada Korsakaitė skaitė pasakaitą apie modernią meną. Kitais metais vasario pradžioje vyčiai rengia didesnę parengimą su programa ir šokiais.

Ieškoma

Aš Ona (Milkuniutė) Haseben pajieškau Elzės Raslavičiūtės iš Nortio Naujienos, nuo Mariampolės, Anna Haseben, P. O. Box 230, Broad Brook, Conn.

Svajojų troškimais sugrįšt pas savus,
Gimtinę bučiuoti, globoti namus...
Linksmutis, su paukščiais dainužė dainuot,
Tėvynės aistiečių statyboj darbuot.

Tėviškė maniškė! jaunystos dienu —
Tavo sodrią grožę vaizduotėj menu;
Širdies tvenksmai liečia prigimties jausmus,
Tau svetur nupyniau šiuos kuklius posmus.

1954. 10. 18.
Brokline 46, Mass.

A. J. JOKUBAITIS

ONOS IVASKIENES tautiškų šokių grupės dalyvių vardai: — Iš kairės į dešinę, pirmoje eilėje: Milda Martinkaitė, Ona Ivaškienė, Rymontas Ivaška, Renata Pakštytė, Marija Valatka. Antroje eilėje: Rina Katkauskaitė, Janė Laugaudaitė, Vida Malisauskaitė, Reda Lendraitytė, Dalia Kurapkaitė, Milda Gedminaitė. Trečioj eilėj: Juozas Leonavičius, Jonas Kiliulis, Leonas Leonavičius, Mykolas Pakštys, Stasys Leraeckas, Romas Venckus ir Jonas Adamkaitis.

MUSŲ ONUTĖ IVASKIENĖ. — Seno Pasaulio Amerikos Dabintoja Iševijos Lietuvių Prieskomis

RAŠO ANTANAS J. JOKUBAITIS

ONA IVASKIENĖ yra viena iš gerų bičiulių lietuvių, Volungėlė šioje ateivių šalyje. Jos entuziastiškumas ir patrauklus muzikaliskumas, tautiškų šokių senos tėvynės perstatymas paeina iš jos giles senovės žinojimą, padarė ją dinamiškai garbingą — pasiryžusiai drąsiai dirbti dėl lietuvių žmonių.

Ona gyvena South Bostone ir nuo 1937 metų ji mokina lietuviškus tautiškus šokius, gerai išlavinusi jaunuolius ir jaunuoles, berniukus ir mergaites. Tą darydama ji pagelbėjo daug įžiebtai Amerikos žmonėse džiuginančio pasitenkinimo bei dėkingumą žvilgsniu Lietuvos kultūros ir josios originališkų ypatingų tradicijų.

Jos šokėjų grupė, per ilgus laikus visuomet pagavo širdis visų, kurie yra matę jos lošiančius su tautiškais parėdalais.

Dabartiniu laiku ji turi apie šešias dešimtis jaunuolių grupė, kurie yra pasišventę, kad ko geriausiai atlikti savo užduotį senovinius prabocių garbingos tautos šokius. Jie laiko pratimus du kartu per savaitę, susirinkamus Stepono Dariaus Amerikos Legiono Posto patalpose, S. Bostone. Anksti vakarais pradeda kaip žulkeliai šokinėti, žygiuoti ir tam reikalingais žingsneliais siausti, praleisdami pavyzdingai naktinį laiką bešokdami, besilavindami patrauklių ritmu yrie tautiškos lietuviškos kanklių ir akordiono muzikos.

Jie sugabiai stengiasi našiausiam nudavimui, geriausios išraiškos, kad dasiekus lietuvių kultūros aukštumos tašką.

Jiems artybės panašumo — neužtenka, vadinasi iki žibento! — nes bet kaip, negana!...

Mūsų Onutė, tarsi Volungėlė ir žvaigždėlė, su tipiška senos tėvynės drąsia dvasia, drausmingai nori, kad jos šokėjai būtų geriausi visoje šalyje, ir ji turi tą pakilią garbingą vardą. Ona ir jos intuziastai susiriusiai tampriu pasiaukavimu, jaunuoliai berniukai ir jaunuoles mergaitės yra teigiamai nusiuteikę dalyvauti visokiuose reikaluose su visomis perstatymu veiklos išgalėmis, su dailiai spauvingais parėdais šokti savo protėvių senoviškus šokius. Šiuo tarpu, artimai visi atvykę naujieji "dipukai" sudaro 60 šokėjų tos grupės dalyviai ir ko nevisi šių dienų naujieji dipukai, išskyrus keletą čia gimusių augusių, kurie atsivežę su savim didžiulę meilę savo kostiumų iš Lietuvos tėvynės ir yra jie tie, kurie gerėjasi šiuo kraštu, kame radę tikrą liuosybę, demokratinę laisvę, kur gali be susivaržymų, be persekiojimų turėti pridermingai savuosius kilnius pasilinksminimus.

Onos grupė šokėjų yra dalyvavusi net St. Louis, Philadelphia, Cleveland, New York, Brockton, Worcester ir kituose miestuose, kad parodyti naujam pasauliui savo vertingus talentus.

Daug gavę pirmenybės "prizų" ir dovanų su paaukštintimo ir įvertinimo garbės pagyrimais, tas buvo duota jiems ne už dyką, bet tas dar nėra jų siekis, nes jų objektas yra, kad parodyt muziką ir kultūros reikšmės prasmę lietuviškiem SJV žmonėms, kad geriau suprastų apie jų žemės kilmės meno daile.

Viskas prasidėjo 1937. Ona grįžo iš Lietuvos į Ameriką po praleistų 10 metų, kame buvo išbavusi sav protėvų aisių šalyje. Bet ji yra gimusi Amerikoje, kuri buvo įsimylėjusi Lietuvos lietuvių madas, o labiausiai šokius, savų tėvų tautiškoje žemėje, didvyriškoj probocių šalyje Baltijos krašte.

Pirmieji mokiniai, "Prasidėjo taip lengvai ir paprastai, aš net pati abejoju dabar kaip tas visas atsitiko", ji pasakė. Aš nuvažiauvau į Lietuvą, tuomet, kai buvau dar jaunutė ir vėliau grįžau atgal į Ameriką su savo sėute. Kai aš apšvedžiau, aš buvau trokšti trokstanti, kad mano vaikai turėtų vertingus dorovinius pasilinksminimus bei estetiškus lošimo žaidimus, nes senoje tėvynėje aš mačiau jaunuolius ten turinčius tokius malonius, pavyzdžius, puikius laiko praleidimui sanburius, kurie tą darydami — lošdami šoko tautiškai ypatingus šokius.

Besilavindami, pasidarė jie gyvai linksmesni ir geresni, neužilgo buvo jie parengti viešam pasirodymui, pradėjo dalyvauti susirinkimuose, parengimuose po svetainėse, ir jie padarė gana įspūdingus žmonėse atsižymiančius atmintinumus. Tuomet be abejo aš buvau pati iš to daugiau negu pasitenkinusi taip, kaip ir jie. Kiek žinau, kad jų šokiai buvo imbolingi ir vienatiniškai geri — patrauklus.

"Dabar, mes bandome dalyvauti visuose parengimuose, kur tik esame paprašyti ar pakviesti. Mes neatsisakome nuo kiekvienos progos, šokėjai ypatingai tie, kurie neseniai atvykę iš Europos, dar daugiau pasiryžę pasirodyti laisvoje nevaržomoje, geroje Amerikos šalyje.

Myli šokti.

Jie šoka iki pavargimo, kai jie žino apie patikimą parengimą žiūrovams. Mes visi esam taip džiugiai linksmi, kad žmonės mėgstą mūsų specialius šokius: Malūną, Oželį Suktinį, Lenciūgėlį ir kitus, kurie yra savotiško tipo šokiai, kai artistškai sukasi viename rate smarkiu greičiu, kas atrodo malonus saviškas patrauklus įspūdis visiems žiūrovams.

Tikrumoje ir naturaliai mes praleidžiame daug laiko, kad padaryti tuos šokėjus ir šokius gerai ir ko tinkamiausiai prirengtus, kad visi visuomenė ba publikai mūsų perstatomi perstatymai patiktų ir atneštų Amerikiečiams supratimą apie Lietuvą, jos gražius žaismus, pavyzdžingą mūsų kultūrą ir iš to mūsų grupė jaučia, kad šis darbas padarytas labai gerai."

Mūsų Onelė, tarsi žvaigždėlė, įvairiuose reikaluose dalyvaudama su savo našiai grakščia jaunuolių grupe, lietuviškus tautiškus šokius šokdama, dabina, — puošia Lietuvos ir visų lietuvių vardą iševijoje.

"AMERIKOS LIETUVIS"			
The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Josephine Leonaitė, 14 Vernon St., Worcester, Mass.			
Yearly Subscription in U. S.	\$3.00	In Foreign Countries	\$4.00
Two Years Subscription	\$6.00	Two Years Subscription	\$8.00
One Half Year	\$2.00	One Half Year	\$3.50
Advertising rates — 10 cents Single Copies — on application			
Amerikos Lietuvių savaitinis laikraštis šiek tiek šiek tiek, leidžiama Josephine Leonaitė, 14 Vernon St., Worcester, Mass.			
Metinė Prenumerata S. V.	\$3.00	Užsieniuose - Kanadoje	\$4.00
Dviem Metam	\$6.00	Dviem Metam	\$8.00
Pusel Metu	\$2.00	Pusel Metu	\$3.50
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto			
Entered as Second Class Matter — September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879			

Nauji Bandymai Užkūsti Skyles Londone; JTO Posėdžiai Tarsi Kačių Vestuvės.

VISI senai žinome, jog tarptautinė politika demokratijų karo metais ir pokariniais šlubavo ir dabar šlubuoja. Europos ir Amerikos demokratijos negali išbristi iš politinės balos karo paliaubų metais, vargiai jos išbris ir po Londone konferencijos. Kremliaus konspiratoriai triumfavo visuose politikos frontuose, atrodo jog jie triumfavo ir ateityje.

Tiktai kelėtas mėnesių praėjo po Genevos konferencijos kur raudonieji šlibinai laimėjo pergale militariškai ir politiškai pasisavindami 77,000 kvadratinų kilometrų ir 12 mil. Indo-Kinijos gyventojų. Prieš metų laiko komunistai tiek laimėjimų gavo Korėjoje. Bet tai neviskas. Ateina dienos dar vienos konferencijos Berlyne netolimoje ateityje. Šioje konferencijoje matysime derybas Vokietijos apjungimo. Londono konferencija bus preliudijų Berlyno konferencijos. Ir čia vėl matysime politiškai ir morališkai supuvusių demokratijų politikos veidą.

Londono konferencija tikisi ir gal užkūti skylę demokratijų plyšiuose — demokratijos laikinai ir paviršutiniškai "sucimentuos" bendrumą dėl svieto akių, visgi, kai buvo ir paliks susidemoralizavę politiškai, morališkai, militariškai ir psichologiškai, nes jos neturi politinio ir moralinio nugarkaulio. Ligi šiol visos jų pastangos patikrinti saugumą nuo komunistų agresijos buvo veltui, taip bus ir ateityje, nes komunistinis vėžys įfiltravo demokratijų kūną ir sielą.

Kremlio ir Peipingo propaganda plėtojama demokratiją laisvoje spaudoje. JTO posėdžiai komunistų propagandos ir espionažo bei šnipiados centras. Prancūzija, Italija komunistų įtakoje, Britanija ir JAV jaučia komunistų įtaką, šiose anglo-amerikoniškose demokratijose plinta Kremliaus idėja ko egzistencijos. Diplomatinės, militarinės paslaptys demokratijų žinomos Kremliaus ir Peipingo valdovams, nes demokratijos komunistų įfiltruotos. Šį faktą patvirtina J. Edgar Hoover FBI šefas sakdamas: "Komunistai pasislėpę darbininkų unijose, tarpe publicistų, daktarų, pedagogų, juristų, kunigų ir pramonės vadų" (žiūrėk N. Y. Times 30 d. rugs. — Aut.) ir kituose p. Hoover pareiškimuose. Kongreso komisijos tyrinėtojų, Sen. Jenner ir McCarthy pranešimuose.

JTO Bejiegė Institucija

Jau per eilę metų demokratijų vadai bandė per JTO pasiekti solidarumą, išsprendimo įvairių tarptautinių konfliktų — politinių ir kitokių. Tačiau pastangos buvo veltui, nes JTO tapo ne demokratinių, teisėtų ir politinės dorovės principų gynėja. JTO kūrėjai neturėjo tikslo tokią instituciją sukurti. JTO kūrėjai Dambarton Oaks rūmuose Washingtone kūrė JTO kaip įstaigą padengimui visų politinių konspiracijų karo metais padarytų 3 didžiųjų valstybių vadų kuri būtų tarsi guminė antspaudo patvirtinanti ir užgijanti tas politines konspiracijas. Todėl netenka stebėtis, kad JTO tapo diktatūros institucija, politinio forumo įstaiga ir komunistų propagandos.

Kadangi 3 didžiųjų valstybių vyrai karo metais padarė ne raštiškus, bet vadinamus: "gentlemen's agreement" Teherane, Jaltos ir kitur, karui pasibaigus šie jų susitarimai nevykdė. Potsdamo konferencijoje anglo-amerikonai pasijuto, kad jie tapo apgauti. Čia prasidėjo jų nesutapimo pirmieji simptomai. Buvo bandymas po to visose konferencijose pasiekti "modus vivendi", visos pastangos buvo veltui. Ir dabar demokratijų vadai tiek supainoti, įklampinti komunistų politinėje baloje, kad jie jokiū būdu negali išbristi iš tos politinės balos! Ir vargiai kada jie išbris. Toki daviniai visų karo metais ir pokariniais politiškieji pastatai.

Nenuostabu, jog JTO tapo tarsi "kačių vėselia!" Scena politiniu komedijų vaidybos. Demokratinis blokas sudaro didelę, galima sakyti, absoliučią daugumą atstovų JTO posėdžiuose, pilnaties atstovų nutarimai ir rezolucijos būna paneigtos vieno ruso, kuris panaudoja diktatūrą — VETO galią ir nuneigia daugumos valią — anuliuoja visus nutarimus, kurie nesuderinami su rusų politikos tikslais, arba jų interesais tarptautinėje politikoje.

Tatai visos konferencijos, daromos sutartys be JTO guminės antspaudo uždėjimo. Ir kuomet ateis laikas apjungti Vokietiją ir Austriją, kai bus paruošta padėtis ko egzistencijos demokratijų su komunistais, matysime naujus nusileidimus demokratijų ir komunistų laimėjimus. Vokietija neišvengs tokio likimo kai Lenkija, čekoslovakija ir Balkanų kraštai. Todėl mes nelaukiame jokių "stebuklų" iš Londono konferencijos, kuri baigiasi berašant šiuos žodžius, priešingai, laukiame tiktai laikino demokratijų susitarimo bendros politikos ir nušalinimo visiškose demoralizacijos demokratijų fronte.

Kol Saulė Patekės

Vyt. Širvydas

Visomis pusėmis girdėdamas šūkius apie taikų sugyvenimą demokratijų su diktatūromis, lietuvis tegali prisiminti to vyro žodžius savo žmonai, kurią nužvelgė neištikimybėje: "Tu eini vis gražyn, tik ne man." Neturėdamas pajėgumo pasaulį pasukti, nes to neturi ir daug pajėgesnė Amerika, lietuviui tenka apsisvarvoti kantrybe ir gaivintis viltimi, kad dalykai kada nors ir kaip nors nuvirs šviesesne kryptimi. Juk staigus atsivertimas ne naujiena, nei žmogaus istorijoje, nei žmonių. Geriausias pavyzdys Saulius, kuris tapo Šv. Povelu. Kristaus uolus persekiotojas tapo uoliu Kristaus mylėtoju.

Vienas geriausių Sovietų Rusijos žinovų Amerikoje yra buvęs Maskvai ambasadoriu amerikonas George Kennan. Jis moka rusų kalbą, žino Rusijos istoriją ir Stalinui pasirodė tiek pavojingas, kad iškraptė iš Maskvos ir privertė Washingtoną atšaukti. Kennan šiomis dienomis parašė knygą "Realities of American Foreign Policy", kurioje pakviečia Amerikos piliečius suprasti, kas ištikrųjų pasaulyje vyksta, ir žinoti, kad ne visi mūsų norai išpildomi.

Amerikos užsienio politika, tarp kitko, turi santykių su komunistų pasauliu ir su ne komunistų valstybėmis. Komunistų pasaulis per daug išpustas ir apsirijęs tautomis, kurias stengiasi suvirškinti. Prie Prezidento Trumano, Amerika stengėsi sulaukyti komunistų žiotis, kad jos daugiau nekramsnotų. Republikonai paskelbė išlaisvinimo politiką. Kennan'ui išrodo, abi politikos esančios to paties skatiko dvi pusės. Tik, sako, apie išlaisvinimą kalbant, reikėtų suprasti, apie ką kalbame, nes šis žodis turi dvi prasmes.

Sveikiausia prasmė būtų, taip Amerikos vidaus gyvenimą vairuoti, kad augtų, ir karinis pajėgumas, ir ekonominė bei kultūrinė sveikata. Sveika, stipri, šviesi Amerika būtų magnitas, kuris trauktų visas pavergtas tautas ir keltų jose viltis. Bet jei išlaisvinimas turės prasmę griauti sovietų valstybę, arba jos dalis, ir tam griovimui, taip sakant, visur ir visada nuolat eiga duoti, tada, aišku, mes žengiame ne prie ko kito, tik kito pasaulinio karo. Kennan mano, karas pati netinkamiausia priemonė komunistų imperializmą sudrausti ir aptvarkyti. Maskva sunaudoja visas demokratijose pasireiškiančias silpnības, ardyti demokratijų pajėgumą bei sveikatą. Tą patį privalėtų ir demokratijos sovietams daryti, nes čia dar daugiau silpnų.

Iš kai kurių amerikoniškų debesų į žemę kviečia sugrįžti ir demokratų partijos vadas, Adlai E. Stevenson,

savo knygoje "Call to Greatness". Jis sako:

"Pirmiausia mums privalu suprasti, kad mes ne visada ir ne visur elgėmės, ar pasielgiame išmintingai. Be to, mūsų pajėgumas turi savo ribas. Suaugę, mes susiprantame, kad negalime to daryti, kas mūsų jaunatvėje rodėsi lengva. O pasenę, turime gyventi su savo raumatu, savo kosuliu, strėnų riegiu, skilvio negalavimais, ar nesustipėjusiais vaikais, ir mūsų politikieriais."

Pripažinęs, kad prieš Ameriką stovi kova prieš pasaulyje plintantį komunizmą, Stevensonas, tačiau mano, kad tai tik šešėlis kokio tai didelio pasaulinio perversmo, kuriame komunizmas tėra mėšlynų kapstotojas. Per 35 metus, jis mums primena, sovietų Rusija, iš atsilikusio krašto, pasidarė antra, po Amerikos, pramonės šalis pasaulyje, su atomo bombomis ir žaibiniais bombanešiais. Toks pasisekimas neišvengiamai patraukia Azijos milijonus, kurių gyvenimas verčia iš tamsaus kaimo į šviesesnį mistelėnišką gyvenimą žengti. Kitais žodžiais kalbant, gyvenimas juos verčia pramonę kurti.

Stevensonas, taip pat, mano, kad karu čia žmonija nieko nepasieks. Be to, rusų komunizmo vadai niekad nesirgo "lebensraumo" (viešos gyventi) ligomis, kuriomis sirgo Hitleris. Jų teorijos skelbia, kad kapitalizmas savaime neišvengiamai supūs. Maskva daug gavo be karo. Ar rizikuos ji viską pralošti karu? Tiesa, kada anglas rašytojas (jau miręs) H. G. Wells, pasikalbėjime su Stalinu, gynė palaiptį, ramų, reformu kelį socializmui vykdyti, Stalinas jam piktai atrėžė: "Ar jūs manote, kad kapitalistai geruoju savo pozicijas atiduos?"

Čia įdomi ir mintis Walterio Lipmano, žinomo Amerikos spaudos bendradarbio politikos reikalais. Jis maždaug sakė, savo straipsnyje "Apsisvarstome":

"Mūsų vyriausybės pažiūros užsienio politikoje pasikeitė po konferencijos Genevoje, kur dalyvavo raudonai kinai. Pirma mes save skaitėme vadais, kitus sekėjais. Dabar visus skaitome lygiais bendradarbiais. Paziūras pakeitė du dalykai. Pirmas buvo ginčas apie karinį išikišimą Indo-Kinijoje. Nuspręsta nesikišti, nes nenorėta rizikuoti kitu pasauliniu karu, be to, kiti mūsų talkininkai atsisakė su mumis eiti. Antras dalykas buvo Genevos konferencija, kuri parodė, kad kitos tautos gali ir be mūsų susitarti.

Demokratai varė "sulaikymo" politiką. Republikonai sakosi varą "išlaisvinimo" liniją. Abejoms reikia didelių karo spėkų, Tuo tarpu, republikonai mažino mokesčius, perorganizavo kariuomenę ir atsikėmė pulkus iš Korėjos. Tokiu būdu, mūsų diplomatija suprato, kad

Metalų Paukščiai.

Virš Amerikos ir Australijos dykumų, ir virš Baltijos jūros, laikas nuo laiko, praskrieja metalo paukščiai — raketos. Tai naujieji karo ginklai, kuriuos per tūkstančiai gabiausių žmonių. Amerika jau jų turi visokių, nelyginant, vištų, ančių, žasų, ir tam panašiai. Amerikos laivynas turi Matadorus; kariuomenė Korporalus. Laivynas, be to, pritaikė Regulus raketą leisti iš narlaivių. New Yorką, Washingtoną ir kitus Amerikos miestus gina Nike tipo raketos, kurios, sakoma, mekaniškai sujieško priešo lėktuvus ir juos naikina.

Toms raketoms inžinieriai jau pritaikė atominių bombų galvas. Dabar suka galvas pagaminti raketą, kuri žaibu nukristų 5 ar daugiau tūkstančių mylių ir tiksliai pataikyti į miestą, ar dirbtuvių centrą, kur dirba tūkstančiai žmonių. Metalų paukščiai jau turi ir smegenis — jos skrieja be vairininko — žmogaus ir negalvojanti mašina atlieka savo nežmoniškus darbus. Jei žmonija atsipeikės ir karo nekels, tie paukščiai, savo laiku, nuskradins žmogų į mėnulį, ir kitas planetas. Kol kas, jos taikomos tik žmogų sunaikinti.

Atomų mirties spinduliai.

Po kiekvieno atominių bombų plyšimo, ore ir žemėje paskysta radijo spindulių, kurie, tirštai susikongcentravę, degintų žmones, gyvulius ir augalus. Jei ne sudegintų, tai taip sužeistų, kad ateitų mirtis. Japonijoje, pavyzdžiui, mirė žvejys, kuris buvo šimtus mylių atstumu plyšimo vietas, ir mokslininkai skaitė tą vietą "saugia". Po kiekvieno plyšimo, spinduliai paskysta, net nesunyksta. Tokiu būdu, "Science" žurnalas sako, jei žmonija suplaisins ganėtiną atominių bombų skaičių, ore prisikongcentruos tiek spindulių, kad visai žmonijai grasins pavojus. Tie spinduliai, kaip į banką dedami doleriai, kurių niekas neišima. Spinduliai žmogų veikia dviem būdais: jį sudagina ar mirtinai apdegina. Arba paveikia jo sėklą, ir gali gimti visokios pabaisos žmogaus pavidalu.

Gal gavo šešką.

Dėl Amerikos Kongreso išleisto įstatymo prieš ko-

norima apžioti daugiau, negu galima, ir pakeitė pažiūras, kad jos labiau su gyvenimo tikrove ataktų. Diplomatijai, turbūt, teks pergyventi kantraus laukimo laikotarpį, kurio metu teks pasijieškoti atatinukamų idėjų būklei, kur pasaulyje, viena prieš kitą, stovi dvi galybės, atkirstos viena nuo kitos, čia neutralėmis valstybėmis, čia pusiau perkirsto-

Ką Kiti Rašo

munistų partija, Bostono "Christian Science Monitor" dienraštis saki, kad jis buvo demokratų sugalvotas atsikirsti republikonams, prikaišiojusiems demokratams 20 metų "bendradarbiavimą" su komunistais. Republikonai, tikrenybėje, jo nenorėjo, bet nedrįso baluoti prieš. Prezidentas Eisenhoweris pareiškė kad geriau būtų, jei jo nebūtų. Justice Departamentas rekomendavo prieš. To viso sukūryje turime įstatymą.

Latvių literatūra anglams.

Latvių The Society of Latvians of Great Britain Anglijoje išleido anglų kalba "Latvian Literature" knygą, kurioje Janis Andrupis ir Vitauts Kalvēs aprašo latvių literatūrą. Londono Times literatūros priedas sako, Andrupis vykusiai rašo apie latvių liaudies dainas, jų turinį bei istoriją. Kalvē rašo apie pereito ir šio amžiaus latvių literatūrą, bet netaip vykusiai, nes dažniausia pasitenkina tik autorių ir jų veikalų įvardinimu, jų kūrybos jokiais kritikos dėsniais nepasverdamas. Knygos kaina Anglijoje 37 šilingai ir ją galima gauti pas: 55 Hans Rd., S.W. 3, London, England.

Atomo bombų žala.

Amerikos atominių mokslininkų žurnale, Duke universiteto profesorius Hornell Hart pabandė mokslo būdais apskaičiuoti, kiek nuostolių Amerikai pridaryta netikėtai Sovietų puolimas atominėmis bombomis, jei toks puolimas įvyktų 1957 metais. Profesorius sako, pusė bombų pasiektų mūsų miestus ir nudegintų 4,850 kv. mylių dvidešimts penkiuose miestuose. Čia tuojau žūtų 9 milijonai gyventojų, o vienuolika būtų apdeginta ir sužeista. Reiškia, iš 30 milijonų tų miestų gyventojų, nukentėtų 20 milijonų — du trečdaliai.

Toks puolimas Ameriką, tiesa, apiparalizuotų, bet Vienos universiteto teoretinės fizikos profesorius Hans Thirring mano, Amerikos pajėgumas atsikirsti nebūtų rimtai pažeistas, nes amerikonai savo atsikirtimo spēkas giliai ir kalnus ir žemes turi įkase. Atsikirstdami, jie Rusijos tokius pat plotus sunaikintų. Rusai, be abejo, žino.

V. Šernakys

mis, kaip, Vokietija, Austrija, Korėja, Indo-Kinija.

Lauks Amerika, lauks ir lietuviai. Jei Amerikai jos vadai pataria būti tvarkiai viduje, gali būti, tas pats patarimas tiktų ir lietuviams, pas kuriuos dabar didelė organizacinė betvarkė ir visų galų suirimas dėl tinkamų idėjų bei taktikos stokos.

LITERATURA IR GYVENIMAS

SARŪNAS

Mickevičius ne laukų poetas.

Lietuvos gamta buvo Mickevičiui graži, o jos praeitis įdomi. Reikia pažymėti, kad Mickevičiaus poezijoje Lenkijos istorijos vaizdų nerasime. Lenkų karališki Pias-tai, karžygiškos Vandos, Boleslovai, ir kiti, buvo Mickevičiui svetimi, nežadino jo vaizduotės ir nepatraukė jo plunksnos. Kas kita Lietuvos istorija: ji buvo Mickevičiui sava. Tai jo gimtojo krašto istorija. Dar tebestudentaudamas, jis išspausdino viename Vilniaus laikraštyje tariamą ištrauką iš senų kronikų apie patriotę kunigaikštę Živilę. Vėliau, dar labiau į istorines studijas įsigilinęs, jis parašė poemą apie narsią kunigaikštienę Gražiną. Ištėmė, tėvynės pasiilgimas Lietuvos praeitį jam dar gražesniais vaizdais vaide-no.

Jis parašė Konradą Valenrodą. Čia Mickevičius parodė didingą Lietuvos senovės grožį ir dar didingesnį lietu-vio sielos grožį — lietuvių, dėl tėvynės išsižadėjusio ne tik asmeninės laimės, bet paaukojusio ir savo dvasios ramybės. — (Iš Vinco Mačiūno straipsnio "Mickevičius — Lietuvos meilės ir ilgesio poetas", knygoje "Tremties Metai, 1947. Konradas Dievui sako: "Kai man išplėsei asmeninę laimę, ant krūtinės sukruvinau rankas, bet prieš dangų jų nepakėliau!" Bet kada Dievas leido rusams taip žiauriai terioti Lietuvą, Konradas pakelia balsą prieš Dievą ir sako: "Tu ne Dievas, bet caras!")

Rašytojų rūšys.

Mūsų gadynėje seni ir išgyvenę doros papročiai, rodos, nebenturi autoriteto ir nebevaldo žmonių širdžių. Todėl talentu apdovanoti rašytojai, nenorėdami nu-traukti ryšių su žmonijos gyvenimu, jieško kitų papročių. Jie plūša pajusti tų naujų papročių pavidalus ir esmę. Tie jieškotojai, tar-tum, suskilę trimis srovė-mis. Vieni prisiplaka prie marksizmo ir suakmenėja. Kiti grįžta prie krikščionybės. Treti, kratydamies, ir Maskvos, ir Romos, tačiau, kaip tai susmulkėja viską kritikuodami, vien žmogaus silpnybės iškeldami, ir nieko kūrybinio nesukurdami. Gal būt, kada nors kils talen-tas, kuris pajėgs visų trijų srovių galmes sujungti į naują, kūrybinę, gaivalingą srovę? — (Iš V. Širvydo ne-

spausdintų "Literatūros Studijų".)

Žmonija.

Žmonijos dauguma tingi galvoti, maža kuo domisi, užsiėmusi menkniekiais ir ne karštų jausmų. Tokiu būdu, neturi pajėgumo, nei stipriai tikėti, nei stipriai apie ką abejoti. Kada pap-rastas žmogelis save vadina netikinčiu, ar bedieviu, tai greičiausia jis tik apsimeta tokiu, ir tuo slepia savo nenorėjimą dalyką išgalvoti iki galo. — (Iš anglų poeto T. S. Eliot straipsnio apie prancūzų mokslininką-filoso-fą Pascal, kuris taip galvojo apie žmonijos daugumą)

Kas kardą kelia, nuo kardo žūna.

Kryžiuokų Ordinas sunyko dėlto, kad jo vidurį ėdė jo aukštųjų idealų nuolatinis laužymas. Tas laužymas prasidėjo pat pirmomis Ordino išikūrimo Prūsų žemėje dienomis. Tą pripažino paskutinis Ordino mistras, Brandenburgo Albrechtas, kuris pareiškė, kad kryžio-kus jis priverstas padaryti iš vienuolių pasauliečiais, nes jie pas Prūsus atėjo, ne kaip privalu buvo, Dievo žo-dį skelbdami, bet kardu. Tą patį livai pasakė savo vokiečiams vyskupams - misijonieriams. Bet vokiečiai per-vėlai susiprato, kad melu gyventi į sveikatą neina. Albrechtas buvo išrinktas mistru 1511 metais. Jo bran-giausias draugas - patarėjas buvo Dietrichas von Schonberg. Albrechtas vienuolis ir Dietrichas pasau-lietis abu užlaikė meiluzes Karaliaučiuje. Ordinas Diet-richą siuntė ambasadoriu-diplomatu, ir savo apyskaitose jis reikalavo atlyginti išlaidas paleistuvėms ir pra-lošimams kaulukais. Jis dau-giausia prisidėjo pastumėti Albrechtą Ordiną supasau-linti, nes pasidarė aišku, kad kryžiuokai nepergyvens pa-žeminių, kuriuos Ordinui suteikė antroji Torno sutar-tis su Lenkija ir Lietuva, pasirašyta 1466 metais, ir kurių prašalinti negalėjo. — (Iš vokiečio Kurt Fors-treuter'io knygos "Vom Ordenstaat zum Furstentum, Geistige und Politische Wandlungen im Deutschordenstaate Preussens unter den Hochmeistern Friedrich un Albrecht, 1498-1525", išėjusios 1952 metais Vokie-tijoje).

Karaliaus Mindaugo Kalba

Visur po kraštą miega mano valdiniai,
Tiktai nemiegu aš — jų valdovas.
Mažiausias piemenuks saldžiai varguos guli;
Kūnu išvargę žemdirbiai ramiai sau miega.
O aš, turtuos' ir tarp sargų, užmigti negaliu,
Nes rūpėščiais išvarginta galva akių nemerkia.
Bernais per dieną plūšę naktygoniai sau knarkia,
O aš, dienos karalius, ir naktį jo vainiką neš turiau.
Prieš ramųjį artoją nieks sąmokslų nedaro,
O prieš valdovą šimtai juk pasalomis snibžda.
Kaip lengvas nekaltos mergos vainikas!
Kaip sunkus tas, kurį valdovas dėvi!

V.S.

AMERIKOS ŽYDIJA ŠVENČIA 300 METŲ

Rudenį prasidėjus daugelyje Amerikos žydų bendruomenių bus iškilmingai minima 300 metų sukaktis kai į pirmųjų Jungtinių Amerikos Valstybių teritoriją atvyko žydai kolonistai. 1654 metais, grupė Portugalijos žydų, bėgdami nuo Brazilijon sugrįžtančių portugalų, išsilai-pino New Amsterdamo (dabar-tinio New Yorko didmiesčio) pakraščiuose. Kalkurie iš jų ne-žiūrint atviro tuometinio guber-natoriaus Peter Stuyvesant priešingumo, pasiliko New Am-sterdame, kiti nusikėlė į Rhode Island salą kur jie pastatydino pirmąją JAV-se žydų sinagogą.

Iki pat 1848 metų, per visą revoliucinį laikotarpį žydų imi-gracija buvo menka. Tačiau 1848 metų revoliucijos nepasise-kimas visoj eilėj Centralinės Europos valstybių ir griežtas persekiojimas visų tų kurie bandė Europoje įgyvendinti de-mokratiją ir teisingumą pris-paustųjų tautų labui atvedė į Ameriką žydų ir kitataučių in-teligenčių, intelektualų, daugiausia iš Vokietijos, Austrijos ir Bohemijos.

1880 metais JAV-se tebuvo vos 230,000 žydų. Tačiau per 50 metų šis skaičius padaugėjo 10 kartų. Caro Rusijai 19 amžiaus pabaigoje pradėjus persekioti žydus ir kitus žmones skirtingų religijų į Ameriką prapliupo bėglių banga. Po kiekvieno vy-riausybės suorganizuoto pogro-mo į JAV-bes atvykdavo 100,000 žydų, gudų "ortodoksų", vokie-čių mononitų, rusų dukabory ir molokų ir ukrainiečių Štundistų. Imigrantai plaukė ir iš Austro-Vengrijos, kur buvo sunkios ūki-nės sąlygos. Čekai, slovakai, vengrai, ukrainiečiai, ienka, ru-munai, slovenai, kroatai ir ser-bai ieškojo Amerikoje gerbūvio ir laisvės. Su jais suplaukė tų šalių žydai Amerikos žydų skai-čių netrukus pakėlė iki 2,000-000, 20 amžiaus pradžioje pra-ėjus kitai pogromų bangai, o po dviejų dešimčių metų užbaigus juos Hitlerio skerdynėms — šis skaičius vėl padvigubėjo.

Priežastys vertusios naujuo-sita imigrantus apieisti savo gimtosios kraštus tiek žydus, tiek nežydus buvo panašios. Ta-čiau, jei nežydai dažnai abejojo dėl grįžimo į tėvynes, imigran-tai žydai nuo pirmos dienos bu-vo tikri — kad Amerika yra jų tikroji žemė. Dėlto, tai žydai daug greičiau negu bet kokia kita tautybė įsijungė į Amerikos gyvenimą, į visas jos sritis — politiką, kultūrą ir ūkį. Išlaiky-dami savo tautiškumą ir religij-ą, Amerikos žydai visu gaiva-lingumu kibo į "naujojo pasau-lio išbujojimą".

Kaip ir daugelis kitų imigran-tų tautybių grupių žydai daug prisidėjo prie Amerikos sukle-tėjimo. Štai atskiri asmenys, ku-rių vardai pasiliko JAV-bių is-torijoje: Haym Solomon, Revoliucinio Karo patriotas; Isaac Franks, George Washington asistentas; Emma Lazarus—jo eilės puošia Laisvės statulą; Louis Brandeis ir Benjamin Cardozo — Aukščiausiojo Teis-mo tiesėjai; Sidney Hillman, darbo unijos steigėjas ir daugybė kitų Amerikos veikėjų — žy-dų. Kaip bendruomenė žydai ne kartą yra prisidėję prie kovos prieš ligas, epidemijas, civilinių teisių ginime, imigracijos nuos-tatu sušvelnime ir skiepijant tarpusavo susipratimš. Šian-dien JAV-se skaičiuojant dau-giau kaip 5,000,000 žydų, juos galima užtikti visur.

1955 gegužės mėnesį užsibaig-siančio 300 metų žydijos Ameri-koje minėjimo šūkis yra "Žmo-gaus atsakomybė ir galimybės laisvėje". Apie tai bus kalbama mokyklose, bibliotekose, klubuo-se, salėse. 300 šabas bus šven-čiamas lapkričio 27 dieną Touro sinagogoje — Newport, Rhode Island, dvi dienas prieš Padėkos šventę. Visa žydų bendruomenė minės šią dieną.

Minėdami šiame krašte 300 metines žydai netik džiaugsis savo laisve ir gerbūviu bet taip išreikš save neapsakomą dė-kingumą kraštui, kuris suteikė jiems prieglaudą ir tėvynę.

BANQUET FACILITIES

WEDDINGS - ANNIVERSARIES - TESTIMONIALS
NATIONALLY - FAMOUS KELLEY SQ.
HOTEL VERNON — YACHT CLUB
Phones Dial 2-9771 and 3-9786

ESCA CAFETERIA

306 Main Street Worcester

Liūdna lenkams ateitis.

Lenkija negali gyventi ne-priklausomos valstybės gy-venimu, nes turi per daug silpnumą. Pirmiausia, ji tarp dviejų milžiniškų ir la-bai veiklių tautų, rusų bei vokiečių. Antra, neturi leng-vaį apginamų rubežių ir už-tekčiai gamtos turtų. To-kiu būdu, nei kariniu požiū-riu, nei ekonominiu ji netu-ri pajėgumo. Be to viso, Lenkija svarbi rusų imperi-jai, o ne tiek svarbi Vakarų Europai. Tokiu būdu, išvada aiški: lenkams skirta būti

po rusų globa. — (Tai min-tys bei išvados Samuel L. Sharp knygos "Poland-White Eagle on Red Field", kurią išleido Harvardo uni-versitetas 1953 m.).

SKAITYKITE
IR PLATINKITE
"AMERIKOS LIETUVI"

Revoliucijos.

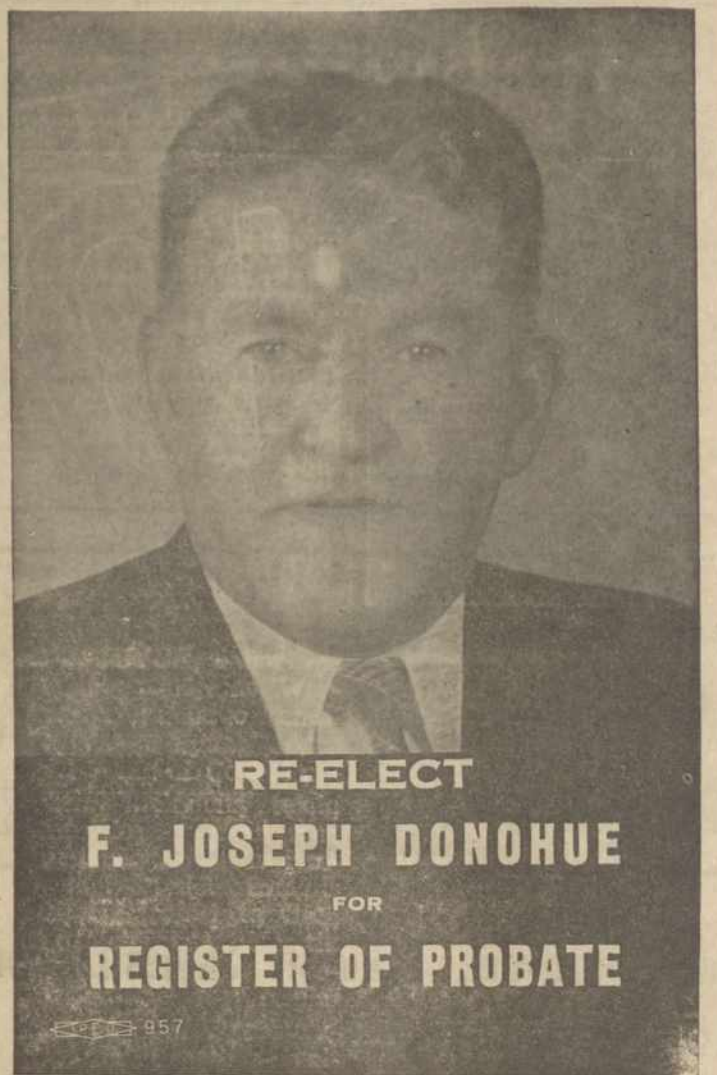
Prancūzų revoliucijos me-tu, po viena statula Laisvei, kažkas vieną naktį parašė šita parašą, tinkantį visoms revoliucijoms bei pervers-mams:
"Mūsų revoliucinė vyriausybė tai kaip mišios už numi-rusius: be Gloria ir be Cre-do, ilgas aukavimas (ofer-toriija), o gale — jokio palai-minimo!"

"Žmogus Turi Teisę Žinoti!"

Šiais žodžiais garsus Amerikos Columbia universitetas mini savo 100 metų sukaktį

Amerikos lietuvių spauda nuo 1879 metų skelbė, kad lietuvis yra žmogus ir turi teisę žinoti!

SKAITYK:
AMERIKOS LIETUVI
14 Vernon St., Worcester
(metams \$3.00)
(Paskelbimas)

RE-ELECT
F. JOSEPH DONOHUE
FOR
REGISTER OF PROBATE

F. JOSEPH DONOHUE Register of Probate

PRESENTING YOUR CANDIDATE
Born in the City of Worcester
GRADUATE: St. John's High School
Holy Cross College
Boston University Law School.
LAWYER: Member of Worcester County Bar Association;
United States District Court.
PRESIDENT: Massachusetts Register of Probate Associa-tion for the past thirteen years.
SPONSOR: Proposed and assisted in the passing of eleven adoption laws now in the statutes of Massa-chusetts.
Assisted in the passage of other laws pertain-ing to Probate Courts.
Veteran.

DR. B. MATULIONIS

Vidaus, spec. širdies ir plaučių ligos.
Priima bet kurią dieną, iš anksto susitarus —
telefonu ar laišku.
Telef. 22, Pascoag, Rhode Island.
Adr. State Sanatorium Wallum Lake, Rhode Island

Atstumas: nuo Providence — 24 mylios,
nuo Worcesterio — 26 m.,
nuo Boston ar Brockton — 50 m.,
nuo Thompson, Conn. — 10 f.

MŪSU TIKSLAS YRA PATARNAUTI JUMS
PŪKIAUSI KEPYKLŲ PRODUKTAI
KARŠTA DUONA IR BANDUKĖS
SAUSAINIAI, RUM BABA
VESTUVINIAI PYRAGAI

WIDOFF FANCY PASTRIES

111 WATER ST. - TEL. 2-7200 - WORCESTER

CITY TELEVISION COMPANY

Televizijos - Elektriniai Įtaisymai
Pardavimui ar Pataisymui
743 MAIN GATVĖS - TEL. 4-9267 - WORCESTER 8
James O. Magay - Robert A. Magay

Vote for Ass't. District Attorney

A. ANDRE GELINAS
—FOR—
DISTRICT ATTORNEY

EXPERIENCED - QUALIFIED

— 20 years Assistant District Attorney;
— 30 years A Lawyer;
— 5 years City Solicitor;
— Graduate of Harvard Law School.

HE DESERVES A PROMOTION

Vincent J. Vieraitis
18 Stockton St.

JUOZAPAS JURČIČ

JURGIS KOZJAKAS

— KETVIRTAS SKYRIUS —

Seimininko balsas šaukia tarnus:
Kelkite, jau aušta,
Balnokite žirgus ir ruoškitės
Vykti į karą!

(Liaudies daina)

Morkaus brolis Petras Kozjakas sėdėjo savo kambaryje šalia seno bokšto, pastatyto tais laikais, kada slovėnai, pamėgdžiodami avarus ir frankus, ir jie pradėjo statyti ant kalvų mūrines pilis, kad geriau galėtų ginti savo laisvę.

Tais laikais taip pat ir Kozjakai statė bokštus, kurie, kaip ir jų slovėniškas vardas, atrėmė pavojus ir užpuolimus net ir tada, kad slovėnų kalnus užėmė gausūs vokiečių ir italų ritieriai, kurie užbrogtąsias žemes vėliau dovanai išdalindavo žemdirbiams. Iš tikrųjų, jie pirmiausia jas apiplėsdavo, o už suteiktas dovanas reikalavė duoklės darbu ir gėrybėmis.

Petras dar nebuvo išgirdęs tos žinios, kuri jau pasklido pilyje, arklidėse, kiemuose, virtuvėje, ginklų sandėlyje ir slėnyje tarp žemdirbių.

Jis buvo įsigilinęs savo darbe, paskendęs tarp senų, apdulėjusių popierių — knygų, rankraščių, romėniškais raidėmis prirašytų pergamentų. Prieš savo akis jis turėjo susikrovęs daugybę knygų ir popierių, tačiau jis į juos nežiūrėjo. Atsirėmęs į kėdės atramą, atrodė, žiūri į vorą, kuris kertėje tiesė savo tinklus nuo vienos knygos ant antros. Bet kiekvienas būtų apsirėmęs, manydamas, kad jis stebi tą vabzdį.

Jis pikta suraukė antakius, murmedamas:

— Jau naktis! Ir niekas man neatneša vakarienės. Tatai atsitinka todėl, kad reikia gyventi iš svetimo žmogaus malonės. Visą reikia daryti taip, kaip kiti nori, jeigu iš viso to kiti nori, o už visą tai yra atsakingas mano tėvas. Jis man turėjo leisti gyventi taip, kaip aš noriu, bet jis to nepadarė. Žinai tu, tu nebuvai mano tėvas! — Šiuos žodžius tariant jo akyse pasirodė keistas žiburėlis. — Kas yra brolis? Kas yra giminystė? Tas, kuris priklauso nuo saviškių malonės, yra neturtingesnis, negu tas, kuris kiekvieną dieną elgetauja pas ūkininkus duonas — bent terba, kurią nešasi ant pečių, priklauso jam. Tačiau aš turiu visko laukti tikrai iš šito brolio geros valios, visko, visiškai visko. Tat kasgi man yra tas brolis? Tas pats, kas buvo mano tėvas — mano priešas! Bet, jeigu aš gerai supratau, jei mokslas nėra apgaulingas, ir aš turėsiu ir privalau turėti savo turtus, savo nuosavybę — ir aš privalau turėti ir aš galėsiu pasakyti: šitas yra mano!

Tuo metu Petras išgirdo žingsnių bildesį. Pamanė, kad jam atneša vakarienę, kaip paprastai, nes nenorėjo valgyti su savo broliu prie vieno stalo. Vengė žmonių, vengė taip pat ir savo brolio ir, kadangi visų jis nekenė, manė, kad visas pasaulis ir jo neapkenčia.

Durys atsidarė ir pasirodė galva tarno, kuris baikščiai pažvelgė į knygų lentynomis apstatytą kambarį. Jis buvo geras senas karo tarnas Ozbė, kuris tarnavo jau trečiam Kozjakų šeimos valdovui.

Įėjo ir pasakė:
— Valdovas geidžia, kad šįvakar tamsta vakarienui drauge su juo.
Petras nieko neatsakė, bet pažiūrėjo į senąjį Ozbę tokiu piktu žvilgsniu, kad jis staigiai įtraukė galvą ir ūmai paskui save uždarė duris.

— Tikrai keistas žmogus, — murmėjo grįždamas atgal ir rankose sukinėdamas žibintą. — Kaip jis pikta į mane pasižiūrėjo. . . kaip tas, kurio nenoriu minėti. . . tegu Dievas ir šventas Tilius mus apsaugoja!.. Aš pažinojau kelias šios šeimos kartas, bet jose nebuvo nė vieno panašaus į šitą valdovo brolių. Bet, ar jis tikrai yra jo brolis? **Raca na vodi!** (1) Jau kai tik gimė, jau kai tik pradėjo vaikščioti repečkom, jau žinojau, kad iš jo nieko gera nebus! Į ką jis panašus? Vienas Dievas teži-
no...

Ozbė dar ilgai būtų mąstęs apie Petrą, jei nebūtų įžengęs į didelę valdovo salę.
Netrukus susėdo už stalo Morkus, jo sūnus Jurgis ir laukinis jo dėdė Petras. Tėvas buvo susirūpinęs. Taip pat įprastas vaiko čiauskėjimas liovėsi. Tuo tarpu dėdė niekada nebuvo iškalbus, tiesa sakant, jis kalbėdavo tikrai užklaustas.

— Tu, Petrai, dar gal nežinai, — tarė Morkus, — kad mūsų valdovas imperatorius Fridrikas yra dideliame pavojuje, kad Vitovecas jį apgulė. Neseniai pas mane buvo atvykęs tatai pranešti mano senas bičiulis, imperatoriaus riteris.

Visai abejingai Petras pakėlė akis, lyg norėdamas pasakyti: "Kas man rūpi. Ar imperatorius yra čia, ar ten, man tatai visiškai neįdomu" ir, po ilgos tylos, atsakė:

— Apie tai dar nesu girdėjęs kalbant. O be to, kasgi man galėjo pranešti?

Šiuos paskutinius žodžius ištarė su pnieka.

— Tat aš tau sakau, kad karnioliečiai riteriai vyksta Fridrikui į pagalbą ir, žinoma, aš vykstu drauge su jais. Man būtų gėda, jei aš nevykčiau.

— Tu vyksti? — nustebeš paklausė Petras.

— Visą tą laiką ir, jei aš daugiau nebeįėjau, prašau tavęs, mano broli Petrai, aplesk savo kambarį ir rūpinkis pilimi, mano nuosavybe, kuri yra drauge mano sūnaus ir tavo nuosavybė. Būk vyras, nes tu turi prižiūrėti vyrus! Bet ypatingai tavęs prašau budriai saugoti mano vaiką, kad jam niekas blogo neatsitiktų. Tačiau šiame pastarajame reikale aš tau suteiksi pagalbą tėvą Bernardą iš Stiknos, kad jis mokyti ir auklėti mano sūnų. Jei kas nors nelauko mano atsitiktų kare — manau, tu mane supranti — aš savo testamentą paliksiu Stiknos vienuolyne. Rūpinkis viskuo, kas liečia mano sūnų, kol jis subręs.

Galbūt tikrai geros valios kibirkstėlė blykstelėjo Petro širdyje, galbūt jis susijaudino matydamas, kad kuriame nors reikale turi pagarbą, o galbūt kokia nors slapta mintis jame pabudo, nes jo veidas nušvito taip, kaip niekad iki šiolei. Jis stipriai paspaudė savo brolio ranką ir jam pažadėjo ištikimai saugoti jo turtus ir jo sūnų.

— Tat aš tavęs prašau palikti savo mokslus ir knygas ir rūpinkis mano ir savo turtais. Tu gerai žinai, kad kol aš turėsiu ką nors, tu neįkrisi į skurdą. Bet aš tau patikiu savo brangiausią pasaulį būtybę — savo sūnų. Žiūrėk, jei gerasis Dievas jį pasiimtų pas save, šiame pasaulyje aš nebeturėčiau jokio džiaugsmo ir drauge su juo išnyktų nuo senų laikų taip garsus mūsų vardas. Kamgi aš kitam galėčiau saugiau jį patikėti, jei ne tau, mano broli?

Taip kalbėjo valdovas Morkus.
— Kodėl turėtum tu jį patikėti kitiems? — atsakė Petras. — Aš saugosiu ir ginsiu visus tavo turtus kiek leis mano jėgos.

Vaikas nesiklausė viso to pasikalbėjimo. Jis salėj tampė šunį visai nekreipdamas dėmesio į tai, ką kalbėjo jo dėdė, kuris be to buvo įpratęs žiūrėti tikrai iš pasaly.

— Jurgi! — riktėlėjo tėvas. Ir, kai vaikas priėjo, jam tarė: — Jurgi, tu turi būti paklusnus savo dėdei, kol aš sugrįšiu. Dirbk, kad būtum vertas pagyrimų ir pelnytumei visų meilę. O be to tėvas Bernardas bus su tavimi. Jis tave mokys, tat jo taip pat reikia klausyti. Visą, ką jis tau sakys, reikia noriai atlikti ir tada tu man padarysi džiaugsmą!

— O kur išvyksti, tėtė?

— Aš vykstu į karą, o tu liksi namuose su dėde.

— Ne, tėtė, aš vyksiu su tavimi, aš nepasiliksiu su dėde. Dėdė yra toks susiraukęs! — pasakė vaikas ir pradėjo verksti.

— Kas tau sakė, kad dėdė yra susiraukęs, — pasakė Petras ir jo veidas nuliūdo. Bet greitai susivaldė ir jau maloniau tarė: — Netikėk tam, mažyti, dėdė nėra blogas, jis nekanda.

Tėvas ramino vaiką ir jam pažadėjo iš karo parvežti gražių daiktų. Petras dar kartą pažadėjo daryti visą, kas įmanoma,

Los Angeles, Calif.

Pastaba

Kaip matyt, tai Komitetas įsikūręs tikslu sušelpiti senatvėje profesorį Mykolą Biržišką nesnaudžia, — bet veikia labai energingai, nes mat net nuo jo ir mūsų čia pagarsėjus veikėja — dėvindarbė, ponina Albina Čebatorienė gavo laišką siekančio turinčiaus:

"Miela Lietuve, Los Angeles mieste gyvenančiam Lietuvos Nepriklausomybės Akto Signatoriui, prof. Mykolui Biržiškai sušelpiti yra sudarytas Komitetas, kuris maloniai prašo Jus o Komiteto pastangas savo auka paremti.

Prof. Mykolas Biržiška tikrai yra reikalingas paramos, nes būdamas jau 70 metų su viršum, šiame krašte sau ir žmonai nebegali uždirbti pragyvenimui. Jis yra priverstas gyventi tokiomis vargingomis sąlygomis, kurios nedaro garbės lietuvių vardui.

Prof. Mykolas Biržiška visą savo gyvenimą pašventė Lietuvai, mūsų tautai, jos žmonėms, jos mokslui ir garbei, ir todėl mūsų pareigai tam Lietuvos sūniui padėti. Komitetas, Jums pritariant ir paremiant, tikisi ši mūsų tautos veteranų sušelpiti ir aprūpinti taip, kad jis galėtų ramiai gyventi ir veikti Lietuvos naudai.

Aukų rinkimo vajų norime baigti 1954 mete, gruodžio pirmą dieną. Labai prašytume iki to laiko savo auką prisiųsti Komiteto išdininkui šiuo adresu:

Rev. J. A. Kučingis,
2704 St. St., Los Angeles 27,
California.

Aukojusių asmenų pavardės ir visas atsiskaitymas bus skelbiami spaudoje. Atsiskaitymą tikrins revizijos komisija. Vajui pasibaigus, aukotojų ir organizacijų vardai bus surašyti į specialią knygą ir įteikti pačiam prof. Mykolui Biržiškai. — Komitetas". **K. P.**

Philadelphija, Pa.

Labai Naudingas Veikalėlis Kaip ir Recenzija

Pastaruoju laiku, ant mano rašomojo stalo atsirado knygutė su antrašte: "Jau nuomenės Auklėjimas", reiškia: pamokinimas kaip išaugyti vaikus gerais žmonėmis. Perskaitęs ją atydziai visą, taip sakant, nuo A iki Z, sakau: ją parašė ir išleido kunigas Juozas Karalius; o cenzuravo ją

kad įtikytų jo sūniui ir kitiems pilies žmonių aprangoj, prisijuosęs didelį riterio kardą, nėms ir ištikimai valdyti visus turtus.

Netrukus po to Petras užsidarė savo kambaryje, o tarnas Ozbė, kuris tą naktį turėjo daug darbo arklidėse ir kieme, galėjo paskui papasakoti, kad nepaprastai ilgai matė jo languose šviesą.

Ką svarstė Petras? Ar jau dabar apsisprendė ką vėliau darys? Nė raštai, nė kiti liūdijimai apie tai nekalba.

Rytojaus dieną po pusiaudienio geras pilies tarnų skaičius užsoko ant tvirtų arklių ir susirikiavo į puikų slėnio jaunuolių būrį.

Senasis Ozbė laikė už kamanų jau pabalnotą gražų valdovo juodbėrį.

Mažoj akmeninėj pastogėj, puošnioj karo

ANDREW B. HOLMSTROM Į KONGRESĄ

SEKMINGAS BIZNIERIUS

- Norton Kompanijos Vice-Prezidentas 1940.
- Buvęs Generalis Viršininkas Norton Kompanijos Dirbtuvės Anglijoj.
- Registruotas Profesionalas Inžinierius, Massachusetts Valstijoje.

VETERANAS

- J. V. Laivynė 1917 - 1919.
- Amerikos Legionio — V.F.W. Narys.
- Laivyno Rezervė 1917 - 1939.
- Vandentekių Prievaizda 1925 - 1929.
- Worcesterio Miesto Taryboje 1950.
- Worcesterio Mayoras 1950 - 1954.

VISUOMENĖS VADAS

- Direktorius, Family Service Corp.
- Worcester Council Against Discrimination, Chairman
- American Red Cross, Garbės Direktorius.
- Fairlawn Ligoninė, globėjas.

TAUPYTI JĮ SIŪSKITE PAŠTU!

TAI TAIP LENGVA!

Nėra problemų, kur palikti karą . . . nereikia adresą užrašyti ant voko . . . nereikia autobusu važiuoti — nei laukti eilėje . . . nereikia išpildyti blanką . . . nei jokių laišku rašyti . . . ir galite banko reikalus atlikti bile kada. Telefonuokite 3-2941 arba ateikite ir gausite vokų.
— Paskutinis Dividendas 3% į metus —

— MAIL THIS COUPON TODAY! —

To: **BAY STATE SAVINGS BANK**

511 MAIN STREET - WORCESTER, MASS.

PLEASE OPEN A SAVINGS ACCOUNT—

Individual Joint
 Trust

I am enclosing my first Deposit of \$_____

Name .....

Address .....

City, Zone, State .....

igaliojas Arkiv. John protingai gina, užtaria kata-O'Hara kunigas daktaras likybę, bet vienkart ir lietu- Vytautas Martiusevičius; vybę. Vienu žodžiu: visus bei spausdinama, tai yra lietuvius pageidauja pakeis- "drukuota" ji buvo vadina- ti į tikrai ideališkus žmo- moj "Forum Press" spaus- nes, taip kaip kad neap- tuvėje Brocktone, Mass. Jos dirbtas daimentas yra pakei- drukas aiškus ir turinys žo- čiamas į briliantą! O ją džių labai suprantamas. Ji išgyti galima, kaip spėju, yra nedidelė — 50 su viršim pas autorių: jos kunigą — puslapių puikios popieros ir Juozą Karlių šiuo adrtisu: kainuoja vos tik 25-kis cen- Rev. Joseph Karalius, tus. Sulig mano prityrusios St. George's Rertory, nuomonės ji yra verta pers- 129 S. Gardin St. skaitymo kiekvienam lietu- Shenandoah, Pa. viui, nes ne tik kad ji labai **K. V.**

stovėjo Morkus Kozjakas.

Dar kartą jis priminė visiems pily pasi- liekantiems būti pagarbiems ir paklusniems kaip iki šiolei jam jo ipėdiniui ir klausyti jo kaip jo paties.

Paskutinį kartą pabučiavo savo sūnelį, užsoko ant arklio ir drauge su visais raite- liais risčia išjojo pro didžiuosius pilies var- tus.

Iš visų pusių, iš kalvose išbarstytų pilių, karnioliečių bajorai skubėjo su savo tarnais ir savo ūkininkais baltosios Liublianios lin- kui.

Iš visų pusių gana didelė kariuomenė slinko Celjės linkui, kad išvytų Vitoveco kariuomenę ir išvadotų imperatorių.

(bus daugiau)

Pagražinta Klubo Svetainė

Lietuvių Piliiečių Klubas pa gražino viršutinę svetainę ir dabar yra rengiami šokiai kas šeštadienio vakarą, griežiant orkestrui. Viršutinėje svetainėje sustatyta staliukai, kur nariai su savo šeimomis ar svečiais gali linksmai praleist liuoslaikį. Jokios įžangos nėra.

Į Lietuvių Piliiečių klubą su eina kasdien klubiečiai pasima tyt su savo draugais, pasikalbēt apie vėliausius įvykius. Važiuo dami žuvaut, medžiot ar gry baut, nariai pirmiausia sustoja klube, kaip kada ir ten susi tinka su draugais. Taipgi grįž tant sustoja vėl pasikalbēt apie savo giliuką. Tai vietinių lie tuvių centras.

Dabar rudenį, kada oras at vėso, visi jauni ir pagyvenę lie tuviai turės puikią vietą susi rinkti šeštadienio vakarais. Tai prašome pasinaudoti proga ir praleist liuosą laiką savoje sve tainėje.

Worcesterio Mokyklų Pranešimas

Pirmadienį, spalio 4tą, prasi deda vakarinės pamokos suau gusams, kurie nori išmokyti ang lų kalbos ir tiem, kurie nori baigt pradžios mokyklą. Pamo kos bus High School of Comm erce sename name ir Lamartine gatvės mokykloje.

Klasos bus organizuojamos tiems kurie pradeda, ir tiems jau pasimokinusiems. Galima prisirašyti kiekvieną vakarą, pradendant spalio 4-tą, reiškia pirmą savaitę.

Fred. J. Brennan

Susirinkimas

Lietuvių Moterų Klubo susi rinkimas įvyks antradienio va kare, 7:30 val., spalio 12 (Oct.), LNC name.

Narės prašomos ateiti ankščiau užsimokėti duokles ir pasi imti bilietus del bankieto, šio mėnesio, 16-tai dienai. J.L.

ALT Sandaros Worc. 16-toji kuopa

Rengia

Paskutinį Rudeninį PIKNIKĄ

SPALIO, OCT. 10, 1954

1 VAL PO PIETŲ

Babrauskų pavilione, Leicester, Mass.

Bus dainų, pasilinksminimų - Skanių užkandžių

Veiks turtingas bufetas

Pranešimas

Lietuvių Moterų Klubo na rėms, kad metinis bankietas įvyks spalio (Oct.) 16-tą, šešta dienio vakare, 7-tą valandą, L.N.C. svetainėje, 12 Vernon gatvės. Čia dabar galite įsigyti tikietus pas Klubo sekretorę, K. Pupkiene, trečiadienio vaka rais, apie 7:30 valandą, L.N.C. salėje.

Po bankieto, sekmadienį, spa lio 17-tą, bus mūsų rudeninis piknikas, J. Babrauskų pavili jone. Pradžia pirmą valandą po pietų. J. L.

Reikia Darbininkės

Moteries - lietuvės namų ruo šos darbams. Patogus namas, kur galima sykiu dirbt ir gy vent. Dvi laisvas dienas. Pašaukite Telef. 6-4152.

Puiki Biznio Proga

Ilgai įsteigtas baro ir restau rano biznis, kaip tik jūsų apy linkėje, po vienu vardu. Labai geras biznis, virš \$1500, kas savaitę biznio. Iš priežasties nesveikatos, savininkas parduos pigiai.

DR. ANTHONY ARENT

LIETUVIS GYDYTOJAS

VIDUJINIŲ LIGI SPECIALISTAS

Valandos pagalsusitarimą

OFISAS:—507 MAIN STREET — PARK BLDG.

Tel. 7-2173, namai; Tel 6-0671

Worcester

IDEAL PHARMACY

VAISTINYČIOS TEL. 3-4840 — RES. 7-1725

V. G. SKRINSKA, B. S. reg. pharm.

29-31 KELLY SQ

Worcester, Mass.

LIETUVIAI pas LIETUVIUS!

NAUJAS PARTRAUKIMAS SALDAINIŲ!

Lietuviška Vaistinė Ideal Pharmacy, 29 Kelly Sq. Worcesterį, šią savaitę labai skanių lietuviškų šokoladinių saldinių su romu patraukė iš New Yorko. Prašom atsilankyti ir pamėgyti skanų, lietuvišką produktą. — Su pagab, Vytautas Skrinska (sav.)

Metinė Lietuviškų Kukulių-Cepelinų VAKARIENĖ

•VYKSTA

1954 m. SPALIŲ (OCT.) 9 d. šeštadienį

6 VAL VAKARO

Maironio Parke, Shrewsbury, Mass.

Rengia: Worcesterio Lietuvių Meno Mėgėjų Ratelis VAKARIENEI: Kukuliai, lietuviškos dešros su kopūstais ir alus. Vakarienės metu bus linksma programa ir lietuviškų plokštelių muzika.

SOKIAI: 8 val. vak. grojant "4 Studentų" orkestrui iš Brocktono. Visi maloniai kviečiami dalyvauti — Bilietas \$1.50 L. M. M. RATELIS

RUDENINIS PIKNIKAS

SEKMA., SPALIO (OCT.) 10, 1954

Rengia Senų Žmonių Pagelbos Namu Draugija

Woodland Parke, Auburn, Mass.

Čia susirinkite daug svečių pasigerėti rudenelio grožybėmis ir susitkt su savo draugais. Bus pasilinksminimų, valgių ir gėrimų. Taigi visi atsilankykite. Maloniai užkviečia — Rengimo K.

Suteikite savo gausią paramą 1954 m. Golden Rule kampanijai, kad parodyti savo rūpestingumą ir atjautimą savo bendruomenės ir jos ateitimi.

Kiekvienas iš 35 Raudonosios Plunksnos Tarnyščių ištempia kiekvieną centą Jūsų aukos, kad jų bendruomenė taptų sveikesnė ir geresnė.

Atminkite, jūsų pažadas yra pilno meto užlaimymas šių 35 Raudonosios Plunksnos Tarnyščių, — kurios aptarnauja Worcesterį ir devynis arti esančius miestelius.

GIVE TO Your GOLDEN RULE CAMPAIGN for 35 Red Feather Services OCTOBER 1-14

AUBURN • BOYLSTON • GRAFTON • HOLDEN • LEICESTER • MILLBURY PAXTON • SHREWSBURY • WEST BOYLSTON • WORCESTER

Bostonas laukia Andriaus Kuprevičiaus

Pirmą kartą Bostonan atvyks ta vienas iš garsiausių lietuvių pianistų — ANDRIUS KUPREVIČIUS. Jis duos koncertą spalio mėn. 10 d. 3 val. p. p. High School Thomas Park salėje So. Boston.

Tautinė S-ga tą dieną rengia L. Karaliaus Mindaugo biuroso įkurdinimo S-gos namuose iškilmes.

Iš Chicago atvyksta adv. Antanas Lapinskas kuris pasakys kalbą. Tautinė S-ga tam atžymėti išleido knygutę. Mindaugo biuroso atidarymo proga rengiamas S-gos namuose 6 val. v. bankieas. Čia svečiai pasirašys atatinomą biuroso įkurdinimo aktą. Lietuvos Garbės Konsulas adv. A. Šalna oficialiai bius tą atidarys.

SKAITYKIT IR PLATINKIT "AMERIKOS LIETUVIŲ"

Prašo Asiliepti

Ieškau savo dėdės čieškos, atvykusio jau seniai iš Lietuvos. J. Čieška, 6214 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

THE DISTRICT ATTORNEYS

Office belongs to all the people.

ASPERO always voted for: — LABOR, VERERANS and THE AGED.

JOSEPH A. ASPERO for DISTRICT ATTORNEY

ASPERO while in the State Legislature voted for the Bill that authorized the Lithuanian language to be taught in public High Schools and the Bill authorizing Lithuanian War Veterans of Worcester to receive City Funds for rent of quarters.

Tony Dailida

- City Councillor 4 years.
- State Representative 8 years.
- County Commissioner 2 years.
- Lawyer 14 years.

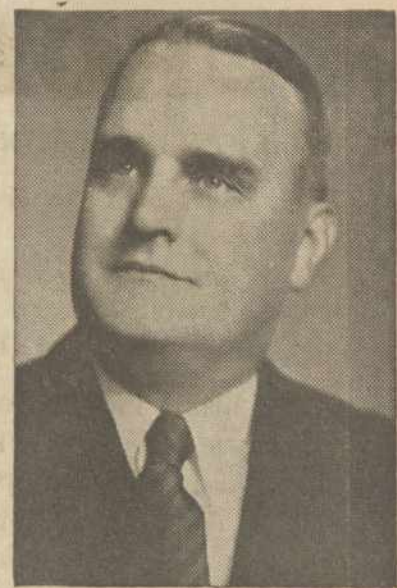
"A Proven and Tested Public Servant"

Joe Simons

JAMES J. JOYCE

kandidatas!

"CLERK of COURTS"

JAMES J. JOYCE, dabartinis Clerk of Courts padėjėjas, Worcesterio apskrīčiui laiko kandidatūrą į tą vietą. Ponas Joyce aiškino, kad Clerk of Courts pareigos apima kiekvieną teisių civilį, kriminalinį ar teisingumo šaką. Kasdien kyla visoki įvairūs klausimai, todėl žmogus kandidatūrą laikantis į tą vietą turi būti teisininkas. Ne tik teisininkai, bet ir žmonės visokių užsiėmimų nuolatos kreipiasi pas Clerk of Courts prašydamai patarimo ir pagalbos įvairiose legališkose problemose.

"Patyrimas kurį įgijau laike savo dvidešimts metų tarnystės Klerko ofice suteikia galimybės man atlikt svarbias pareigas, kaip Worcesterio apskrities klerkas.

1935 metais, aš įstojau dirbt Clerk of Courts ofice ir paskui

ėjau pareigas, kaip Senior Clerk, Deputy Assistant Clerk, paskui Assistant Clerk of Courts paskirtas Massachusetts Aukščiausio Teismo. Kada buvęs William S. B. Hopkins pasi traukė kaip Pirmas Padėjėjas Klerkas, tai aš užėmiau jo vietą ir laukiau tą darbą iki įstojau į J. V. Laivyną, spalio 1943 m. Sugrįžus iš tarnystės 1946 metais, buvau paskirtas į Civil Jury sesiją ir nuo to laiko pasilikau šioje svarbioje vietoje. Laiks nuo laiko, man teko vadovauti įvairiose teismo sesijose. Kasdien ateina žmonės su prašymais del naturalizacijos ir pasų, kurios labai svarbios pareigos. Kad visus tinkamai aprūpint reikalinga daug metų patyrimo, išaiškint aplikantam apie jų teises."

Marijos Meto Koncertas Bostone

Spalio 3-čią dieną, sekmadienį į Hancock salę susirinko lietu viai iš Bostono ir kitų netolimų miestų, kaip Lawrence Brock ton, Cambridge, Haverhill, Lo well, Lynn, Norwood, Stough ton, Worcester ir kitų miestelių, išklausyti Marijos Meto koncertą kurį surengė Lietuvių Katalikų Tarybos, prie Bostono arkidie cezijos. Šiuo koncertu buvo pagerbtas jo ekselencija, Bos tono arkivyskupas Richard J. Cushing, D.D.

Koncerto svečiai buvo sutikti lietuvaicių pasipuosiųjų tauti niais rūbais. Svetainė, kuri ran dasi beveik Bostono miesto centre, išpušta labai gražiai ir visi gėrėjosi. Kada arkivysku pas atėjo į svetainę palydint kun. Pranciškui A. Virmauskui, prelatui Pranui Strakauskui, wi si dalyviai atsistojo. Į trumpą laiką prasidėjo programa.

Programą atliko šv. Petro bažnyčios choras, vadovaujant muz. J. Kačinskui; solistas Stasys Liepas ir pianistas kompozitorius Vytautas Bacevičius, iš New Yorko. Visi savo užduotis atliko puikiai, buvo tikra lietuviškos muzikos šven tė.

Prieš pertrauką, arkivyskupui Cushing, 10 metų sukaktuvių proga įteikta dvasiškas bukietas ir gausi auka jo Labdarybės Fondui. Jau per ilgą laiką Nau jos Anglijos lietuviai norėjo vie šai pagerbti vieną iš savo išti kimų užtarėjų. Arkivyskupas Cushing padėjo nuoširdžiai už dovanas ir pasakė kalbą gai ir mandagiai. Rep.

apie dabartinę Lietuvos sunkią padėtį komunistų vergijoje. Lie tuvų pavadino "močiutė Lietu va" sarakinta panūdoang, kalē jime, už geležinės uždangos, jos kunigai, vyskupai nužudyti, jos žmonės išvežti, šeimos atskir tos. Vienok suramino visus, sakydamas, kad ilgai taip nebus. Iš gerb. arkivyskupo kalbos lie tuviai suprato, kad žymus dvasiškis giliai atjaučia jų tėvynės pavergimą ir genocidą. Tuojaus po jo kalbos arkivyskupas ap leido salę, visi dalyviai stovėjo kol gerbiamas svečias sveikinda mas visus išėjo.

Laike pertraukos dalyviai tu rėjo progos susitikti su pažįsta mais iš Bostono ir apylinkių. Tarp jų buvo kun. Myk. Vembre, iš Stoughton, P. Kaminskas; p. Venčienė, iš Lawrence, p. A. F. Kneizys iš Lawrence; adv. A. O. Shalna, So. Bostono; adv. K. Kalinauskas; p. Ivaška, kun. J. D. Zuromskis; kun. Albertas J. Contons; kun. A. Abračinskas; adv. J. Grigalius; kun. P. Juškaitis; p. V. Šimkai ir daug k.

Lietuvaitės, kurios priėmė sve čius: Birutė Banaitis, Paula Bernotas; Milda Gedmintas; Dalia Kurapka; Reda Lendraitis, Ilona Pilka, Dalia Simanavi čius, Vida Mališauskas; Diane Melaika ir Renata Pakštys.